

Tunnustust väärt!

Kes ei tahaks, et tema pojast kasvaks mehine mees, iseseisev oma otsustes, lahke ja viisakas, keda võib usaldada, kes on abivalmis ja kaitseb nõrgemat, on töökas ja visa, aus sõnas ja teos ning kes armastab oma kodu ja isamaad. Just neid omadusi püüab Noorte Kotkaste organisatsioon salgakoondustel, rühmade ja malevate korraldatud laagrites ja matkadel poistes arendada. Selle organisatsiooni liikmeks võib astuda iga poiss 8. eluaastast alates, kes on Eesti kodanik, kes tunnustab ja järgib noorkotkaste seadusi ja kombeid ning armastab oma isamaad.

Võhma linnas tegutseb spordi, laulu, tantsu, käsitöö ja paljude teiste noorte tegevust pakkuvate huviringide kõrval ka selline, mis aktiivse füüsilise tegevuse kõrval sisendab huvi ja armastust meie ajaloo, maa ja rahva vastu. See on **Sakala maleva Noorte Kotkaste Võhma rühm**. Rühma tegevust juhivad alates 2007. aastast **Kurmo Piirsalu**.

Kuidas kõik algas?

1999. aastal astus Kurmo Kaitsealiitu ning mõne aja pärast tegid organisatsiooni Viljandimaa piirkonna juhid talle ettepaneku luua Võhmasse Noorte Kotkaste rühm.

Üllatav on, et Kurmo ei osalenud ise noorena üheski huviringis, selgituseks ütleb ta, et temale huvipakkuvat ringi tol ajal lihtsalt ei olnud. „Spordipoiss ma ei olnud ja rahvatantsuringi minna ei tahtnud. Laulukoori katsetele kutsuti küll, aga olles üht-teist ette laulnud, järgmisesse proovi enam ei kutsutud.“ (Naerab).

Enda sõnul meeldis talle tol ajal väga metsas uidata ning ta ei kahtlegi, et sarnase organisatsiooni nagu Noorte Kotkad olemasolul oleks ta just seal kaasa löönud.

Küsimusele, kuidas ta olematu huviringi kogemusega hiljem rühmajuhhi vastutusriikka ülesande vastu võtta julges vastas ta, et oli enne Kaitsealiidu üritustel käinud ja teadis, mis teda ees ootab.

„2007. aasta kevadel kutsusid kokku huvitatud

Kurmo Piirsalu

poisid ja alustuseks võtsime osa teiste rühmade laagritest. Sügisest alustasin juba oma laagritega.“

Uhkusega lisab ta, et esialgu astus rühma liikmeks 10 poissi, kuid nüüdseks on neid kokku 27. Erilisel valmistab talle rõõmu, et esimesed 10 kotkast on siiani aktiivsed ja osalevad kõigil üritustel. Need, kes vanuse poolest kotka eest väljas, osalevad vabatahtlikena.

„Osavõtjate arvu ja aktiivse tegevuse poolest väärrib rühm äramärkimist ka maakondlikul tasandil, lausub **Ain Laane**, kes on Kaitsealiidu Sakala Maleva Noorte Kotkaste noorteinstruktor.

Võhma Noored Kotkad ja nende tegevus

Kurmo sõnul on rühmas aktiivsed poisid, kellele meeldivad Noorte Kotkaste tegevused, kellel on huvi ajaloo ja sõjanduse vastu, mõned soovivad asuda õppima sõjakooli ning mitmed on soov astuda Kaitsealiitu.

Siiani huvitavamate tegevuste hulka loetleb rühma juht Aegna, Pakri ja Naissaare 5-päevaseid laagreid, mis olid matkade rohked, ajalooliselt ja looduse poolest väga huvitavad. Siselaagrites toimuvad tantsukursused, kunsti- ja käsitöötoad ning palju muud huvitavat. Alati oodatud ja populaarsed on

Kurmo Võhma Noorte Kotkastega metsalaagris.

Vasakult kolmas Imre Tsõmbalov.

ka metsalaagrid, mida korraldatakse koostöös Kaitsealiidu ja vabatahtlikega.

Sõbrad ja koostöö

Kurmo peab vajalikuks toonitada, et tema töös on olulisel kohal koostöö erinevate asutuste ja vabatahtlikega. Oma laagrite planeerimisse ja läbiviimisse kaasab ta usaldusväärseid sõpru ja väljaõppinud spetsialiste.

Üks nendest, kes vastab mõlemale kriteeriumile, on **Toomas Taimre**. Toomas on Kaitseväe Peastaabi Siituaatsioonikeskuse operatiivallohitser. Kaitsealiidu liikmeks astus ta isa eeskujul 1993. aastal ning olles väljaõppinud instruktor osaleb tihti vabatahtlikuna Võhma Noorte Kotkaste tegevustes.

Koostööd Kurmoga iseloomustab ta järgmiselt: „Kurmo on see, kellel on idee ja mina aitan seda reaalselt teostada. Umbes nii, et tema on arhitekt ja mina ehitaja.“

Kõrvaltvaatajale võib ehk tunduda, et mis selles laagris

siis nii keerukat on: seljakott selga ja metsa, natuke püsiga täristamist ja koju tagasi. Toomase sõnul on aga Noorte Kotkaste laagrite ettevalmistamine aeganõudev ja keeruline protsess: „Kui plaan paigas, tuleb vajalikud dokumendid täita – täpsed päevakavad, transport, toitlustus, eelarve, terviselehed, maaomanike nõusolekud jne, alles siis, kui paberid korras, võib seiklema asuda.“

Toomasel jätkub Kurmo tegevuse kohta vaid kiidusõnu. Tavapärasel humoorikal moel sõnab ta: „Selle kambaga, keda mõnikord eksikombel meie kauniks järeltulevaks põlvteks nimetatakse, ei ole tegelikult üldse lihtne metsas mässata ja see, et tema seda teha viitsib, viitab vist mingile kiiksule tema DNA-s, tavalised inimesed ei tee selliseid asju.“

Tõsisemalt rääkides toob ta Kurmo ühe hea omaduse välja võime luua rühmas salliv õhkkond. Erinevas vanuses poistel on kõigil oma ülesanded, kõik on võrdsed ja kõigil on ka võrdne vastutus ja privileegid.

Toomas Taimre.

Toomas tõdeb: „Oskus kaasata poisse Noorte Kotkaste tegemistesse ja panna neid särasilmil tegutsema nõuab parasjagu karismaatilistust ja seda Kurmol jätkub.“

Hea sõber **Imre Tsõmbalov** on see, kellela üksi laager ei toimu. Imre on samuti kaitsealiitlane ja vabatahtlikuna hoolitseb laagrites inimeste ja varustuse transpordi eest. Igapäevaselt veoautojuhina töötav Imre leiab oma vähese vaba aja juures võimaluse laagrites kaasa lüüa ning Kurmo sõnul on see hindamatu panus.

Oskus teha koostööd näib olevat üks omadustest, mis Kurmo tegemistele atraktiivsust lisab. Küsimusele, kui lihtne on leida vabatahtlikke, vastab ta, et siiani tal sellega raskusi pole olnud: „Olen lihtsalt isiklikult inimeste poole pöördunud ja abi palunud, võib olla olen osanud õiged inimesed valida.“ Nii näiteks on siselaagrites kunsti- ja käsitööringi juhendanud **Natalja Remmer ja Heli Lehis**.

Võhma abilinnapea Aare Järvik:

Kurmo Piirsalu tegeleb Võhmas noorkotkastega juba viiendat aastat. Tema tegevusest ja ajalohuvist on paljud poisid innustust saanud ja mitmelgi noorel on tekkinud soov valida sõjaväelase elukutse.

Kurmo ümber on kogunenud grupp noori, kellega koos korraldatakse militaarilikke laagreid, ekskursioone, tantsukursuseid ja palju muudki. Oma noortele ürituste korraldamisel teeb ta hea meelega koostööd erinevate inimeste ja asutustega ning on alati valmis ka ise teistele abiks olema. Kurmo Piirsalu on väärt tunnustust mitte üksnes noorte kotkaste elu korraldamise eest, vaid ka selle eest, et tänu tema tegevusele on Võhma poistel huvitav ja seiklusterohke vaba aja veetmise võimalus.

Vabatahtlik ja tänulik

Kurmo teeb rühmajuhhi tööd vabatahtlikuna ning olenemata sellest, et töökoormus ulatub 300 tunnini aastas, ei heida ta palga puudumist kellelegi ette, vastupidiselt nimetab ta mitmeid inimesi ja asutusi, kellele ta abi eest tänulik on.

Kõige juures peab Kurmo üheks olulisemaks osaks oma tegevuses linnatuetust: „Kui Võhma linn ei toetaks, jääksime me väga paljust ilma,“ ütleb ta konkreetselt. Enamasti võimaldatakse bussitransporti. Kultuurimaja ruume lubatakse siselaagriteks kasutada.

Kurmo ei salga, et on ka loobumismõtteid mõlgutanud, kuid küsimusele, kuidas tal siiani jõudu ja jaksu jätkamiseks jagub, vastab ta lihtsalt: „Ma tean, et poisid ootavad ja loodavad minu peale, neil on huvi ja pealehakkamist, see annab ka mulle jõudu edasitegevusemiseks.“

Võhma Linnavalitsus esitas Kurmo Piirsalu Viljandimaa Aasta noorsootöötaja kandidaadiks.

Intervjueeris Riine Ant

Milliseid muutusi toob sügis liikluses?

Uus liiklusseadus kehtib juba 1. juulist 2011, kuid kahjuks tuleb tunnistada, et igapäevases liikluses uut liikluseeskirja ei järgita või ei ole seda endale selgeks tehtud. Liiklusõnnetuste ning nendes hukkunute arv Viljandimaal on endiselt suur. Suur on ka nende juhtide osakaal, kes kihutavad või on sõites alkoholi juobes. Käesoleval aastal on hukkunud Viljandimaal kuus inimest, neist kolm kergliikluses.

Kui rääkida uuest liikluseadusest, siis see kohustab kuni 16-aastast ratturit kiivrit kandma. Linna pildis või mööda valda ringi liikudes kohtab küllaltki sageli noori, kes sellest nõudest kinni ei pea. Kuna uus seadus vajas sisseelamist, siis politsei ei koostanud kõigi nende rikkumiste puhul koheselt väärteomaterjale, vaid juhtis tähelepanu liikluseadusele. Politsei on rikkujatega vestelnud ja selgitanud uut seadusandlust ning kiivri vajalikkust. Sisseelamisepäevad hakkab läbi saama ning politsei enam palja näpuviibutusega ei piirdu.

Oleme lastele rääkinud, et õnnetuse korral võib kiiver katki minna, mille asemele saab osta uue, kuid uut pead lapsele enam kuskilt osta ei saa.

Teine probleem on see, et uus liikluseadus annab jalgratturile võimaluse teed ületada jalgrattalt maha tulemata, kuid seda tuleb teha siiski jalakäija kiirusel. Lisaks tuleb enne sõiduteeni jõudmist jalgratturile aegsasti kiirust vähendada ning vaadata vasakule ja paremale, tuleb veenduda, et sõidutee ületamine on ohutu. Olles kindel, et sõidukijuhid on ratturit märganud ja sõidukid hoo maha võtnud kuni peatumiseni, tohib rattur alles sõiduteele liikuda.

Tuletan meelde, et helkur on see, mis aitab jalakäijal ja jalgratturile pimedal ajal maanteel liikudes nähtav olla. Uue liikluseaduse kohaselt on helkur nõutav ka valgustatud linna tänavatel. Helkur peab olema igapäevane, aga kindlasti ei tohiks unustada selle muretsemist lastele. Politsei on tänava sügisel juba alustanud kontrollidega ning pimedal ajal liikuvaid patustajaid ootab koos helkuriga ka trahvikiitung.

Jalgratta hooaeg on selleks aastaks lõppemas, kuid need, kes liiguvad videvikus või pimedal ajal, peavad arvestama uue seaduse kohaselt, et jalgrattal on nõutav taga punane ja ees valge tuli. Ainuuksi helku-

rist jalgrattal või jalgratturile ei piisa.

Lisaks enda ohutuse tagamiseks on soovitatav jalgratturile pimedal ajal või halva nähtavuse korral kasutada kollast helkurvesti. Päevasel ajal tulevad jalgratturile kasuks eredavärvilised riided (neoonkollane või oranž), eriti kui liigeldakse pidevalt maanteel.

Kuidas tavakodanik saab liiklusõnnetusi vähendada?

Suurem osa liiklusõnnetustest on põhjustatud sõidukiiruse ebaõigest valikust. Märkamatu on saanud sügis oma heitlike ilmadega ning suvel harjunud kiirusega võime lihtsalt libedale sattununa sõiduki üle kontrolli kaotada ja ongi õnnetus käes. Mõned suvel remonditud teelõigud võivad olla väga libedad ning kasuks tuleb ärakulunud suverehvide õigeaegne vahetamine talverehvide vastu.

Kõige olulisem on õigete, teisi liiklejad austavate ning seaduskuulekate hoiakute kujundamine, mis on iga üksiku liikleja kohustus. Igapäevaelus saab igaüks meist muuta liiklust turvalisemaks. Kui iga liikluses osaleja jälgib ennast ja peab kinni lihtsatest põhimõtetest – ei sõida juobes või jääknähtudega ning ei lase seda ka teistel teha. Nii toimides näitame, et hoolime oma lähedastest ja ka kõigist teistest liiklejatest, kelle elust ning tervisest me hoolime.

Liikluseaduses on hulk abi liikluseeskirjadest. Liikluseeskirjad paigaldatakse selleks, et need aitaksid meil paremini liigelda, kuid praktikas ei peeta nendest sätestatud reeglitest kinni. Näiteks õuealal võime tihti kohata kihutajaid, kuigi sellisel alal liikudes ei tohiks sõiduki kiirus ületada 20 km/h. Kui sellisel alal liiguvad jalakäijad, siis ei tohiks liikumiskiirus olla suurem, kui on jalakäija liikumiskiirus. Sama kehtib nii jalgratturina tänaval liigeldes kui ka jalakäijana ringi liikudes.

Kõike seda meelest pidades on igal autojuhil ning jalakäijal võimalus vähendada liiklusõnnetuste, nendes vigas saanud või hukkunud inimeste arvu. Ära kihuta, sind oodatakse elusa ja terve!

Soovin kõigile mõistlikku ja turvalist liiklemist!

Harry Andresson
Suure-Jaani
konstaablijaoskonna
piirkonnavanem

Päästeamet tuletab meelde suitsuanduri hooldamise vajadust

Päästeamet korraldab suitsuandurite hooldamisvajaduse meeldetuletuseks ja õnnetuste ennetamiseks 31. oktoobrist kuni 13. novembrini teavituskampaania, mis kutsub üles kontrollima oma vanemate ja eakate lähedaste suitsuanduri korrasolekut ning vahetama vajadusel patareid.

„Me saame õppida teiste riikide kogemusest, kus suitsuandur muutus kohustuslikuks ja umbes kolm aastat hiljem patareide tühenemise ajal hakkas tulesurmade arv kasvama, sest uute patareidega andurid ei jõudnud lakke tagasi,“ rääkis Päästeameti ennetustöö osakonna juhataja Indrek Ints.

Viimastel aastatel leitakse Eestis eakatega toimunud tuleõnnetuste sündmuskoh-

adelt üha sagedamini tühja patareiga- või laest alla keeratud suitsuandureid. Sageli ei võimalda vanainimeste endi tervislik olukord anduri eest piisavalt hoolt kanda. Kahjuks esineb ka juhtumeid, kus poest soetatud suitsuandur pelgalt paigaldusraskuste tõttu pole kunagi eakate elanike lakke jõudnud.

„Kui aastas päästavad suitsuandurid sadu elusid, siis tulesurmade puhul on fakt, et vähemalt pooltel hukkunutest polnud eluruumides kohustuslikku suitsuandurit, mis oleks aidanud tulekahju varases staadiumis avastada,“ lisas Ints.

Päästeamet tuletab meelde, et elusid päästab vaid töökorras ja õigesti paigaldatud suitsuandur. Aastal 2006 alustas Päästeamet suitsuandurite alast teavitustööd ning

kolme aastaga vähenes tulesurmade arv 100 inimese võrra: 163 inimeselt 63 inimeseni.

Kampaania loovlahendustega saab tutvuda aadressil: <http://www.suitsuandurid.ee/et/tuleohutuse-meedikampaania>

Lisainfo:

Päästeamet
Ennetustöö osakonna juhataja
tel 628 2077, mob 526 9800,
e-post: indrek.ints@rescue.ee

KUI SINU VANEMAD NII KÕBUSAD EI OLE, MINE NEILE APPI!

Aita neil suitsuanduri patareid vahetada!

www.suitsuandurid.ee

PÄASTEAMET

Rahvaloendus hakkab vastuseid otsima

Juba vähem kui kuu aja pärast, 31. detsembril algab Eesti üheteistkümnenda rahva- ja eluruumide loendus, mis lubab selgust luua paljudes tähtsates küsimustes Eesti elanike kohta. Selleks, et tulemused ikka täpsed oleksid, on loenduse küsimustele vastamine igale Eesti elanikule kohustuslik.

„Loendusel osalemine on tõepoolest kohustuslik. Ainult siis, kui meil on täpne ja ajakohane statistika meeste ja naiste arvust ning erineva vanuse, hariduse ja elukutsega inimeste paiknemisest, saame oma ühiskonnale seada mõistlikke tulevikusihte,“ rääkis Viljandi ringkonnajuht Kristi Siimso.

Rahvaloendus on ainus võimalus vajalikke andmeid saada ja seetõttu on loendusel osalemine kohustus kirjas ka riikliku statistika seaduses. Loenduse metoodikajuhi, Tartu Ülikooli emeriitprofessor Ene-Margit Tiidu sõnul pole selles midagi uut – juba 1922. aastal, kui toimus esimese Eesti Vabariigi esimene rahvalugemine, oli küsimustele vastamine kohustuslik. „Tol ajal öeldi ka, et rahvalugemine annab rahvale silmad ning et rahvas, kel puuduvad rahvalugemise andmed, ei tunne iseennast. Need on minu arvates igati ilusad mõtted, mis sobivad ka tänasesse päeva,“ rääkis Ene-Margit Tiit. „Kasutagem siis seda võimalust, mis meil on ja anname ka tänasele Eestile silmad, et näha, millised me tegelikult oleme.“

Vastused ainult statistika tegemiseks

Ringkonnajuht Kristi Siimso teab, et kohalikud

inimesed on loenduse eel juba väga põnevil – kui palju meid siis ikkagi on. „Loendusel kogutud andmed aitavad hiljem ju vastata nii paljudele olulistele küsimustele. Inimeste paiknemise järgi saab näiteks teada, kas teede- ja ühistranspordivõrk vastab inimeste vajadustele, milliste sotsiaalteenuste järgi hakkab eri piirkondades vajadus tekima,“ tõi ringkonnajuht vaid mõned näited selle kohta, miks loendus on meile kõigile vajalik.

Neile ja teistele tähtsatele küsimustele vastamiseks on vaja üksnes statistikat. See tähendab, et loendusel kogutud isikuandmed on kaitstud ja neid ei anta edasi kolmandatele osapooltele. Ka riigiasutustele mitte. „Rahvaloendusel esitatud andmetest kellelegi mingeid õiguslikke tagajärgi küll kindlasti ei tule,“ ütles Kristi Siimso. „Neid andmeid ei anta mitte kellelegi edasi ja statistika tegemisel eraldatakse vastustest ka inimeste isikuandmed. Seega ei pea keegi ka kartma, et muutuks tema sissekirjutus, sotsiaaltoetused või pensionimaksed.“

Esimest korda saab e-loendada

Selleks, et andmete kogumine oleks kõigile võimalikult mugav, on loendajate käsutuses sülearvutid ja päris esimest korda võimalik end ka ise interneti teel loendada. „Rahvaloendus algabki 31. detsembril just e-loendusega, kus terve kuu jooksul on võimalik kõigile küsimustele vastata hoopis internetis,“ rääkis ringkonnajuht Kristi Siimso. „Eks see on ju teada, et meie inimesed on võib-olla natuke häbelikud ja ei taha võõrale

Rahva ja eluruumide loendus 2011

- **31. detsember 2011:** kõik rahvaloenduse andmed kogutakse 31. detsembri seisuga.
- **E-loendus:** 31. detsember 2011 – 31. jaanuar 2012.
- **Küsitlusloendus:** 16. veebruar – 31. märts 2012.
- **Rahvaloendaja** näitab alati töötõendit, kannab salli ja sinist kohvrit, Teie palganumbrit ei küsi ja enne 16. veebruari Teid loendama ei tule.
- **Tulemusi** avaldatakse alates 2012. aasta maist.
- **Rahvaloendusel osalemine on kohustuslik.**

inimesele endast kuigi palju rääkida. Seepärast ongi väga mugav, et igaüks, kel ID-kaart või pangakoodid olemas, võib loendusanketi täita ka täitsa omaette, arvuti taga istudes,“ selgitas Kristi Siimso.

Interneti teel loendusel osalemiseks peab olema võimalus kasutada arvutit ja interneti ning veebilehel asuvasse ankeeti sisselogimine toimub ID-kaardi või internetipanga kaudu. Koht ei ole seejuures oluline: olgu selleks siis enda või oma lähedaste kodu, töökoht, raamatukogu või koguni buss. E-loenduse keskkonnas on olemas kõik vajalikud juhendid ja abi saab küsida ka Statistikaameti infotelefonil 625 9100 või e-posti teel aadressil klienditugi@stat.ee. E-loenduse ajal vastab infotelefon kõigil nädalapäevadel kell 8–22, küsitlusloenduse ajal veebruaris ja märtsis esmaspäevast reedeni kell 8–18.

Tuleb ka rahvaloendaja

Kes e-loendusel osaleda ei soovi või jõua, võib oodata hoopis rahvaloendaja külastust – nemad hakkavad inimesi külastama alates 16. veebruarist ja teevad seda kuni märtsi lõpuni. Kui kedagi pole kodus või pole vastamiseks parim aeg, jätab loendaja postkasti teatise oma kontaktandmetega. „Siis tuleks

loendajale helistada ja leppida kokku kohtumiseks sobiv aeg,“ ütles ringkonnajuht.

Statistikaameti palgatud 2200 rahvaloendajat hakkavad inimesi külastama alates 16. veebruarist. Neid tunneb ära Statistikaameti poolt väljastatud pildiga töötõendi, sinise kohvri ja loenduse kirjjadega salli järgi. Tavapärase paberankeedi asemel märgivad nad vastused sülearvutisse ja kunagi ei küsi inimestelt nende sissetulekut.

„Tõesti, ühtegi rahvaloendajat enne 16. veebruari ei tule ja nemadki külastavad vaid neid inimesi, kes pole osalenud e-loendusel või kui ankeet on jäänud lõpetamata. Küll aga jätkavad endiselt oma tööd teiste uuringutega seotud Statistikaameti küsitlused ja neid ei tasuks karta, vaid küsida igalt külaliselt, kes end küsituleja või loendajana esitleb, töötõendit, millel kindlasti peab olema pilt,“ soovitas Viljandi ringkonnajuht Kristi Siimso.

Kogu info rahva- ja eluruumide loenduse kohta on leitav aadressil www.REL2011.ee ning detsembriku jooksul jõuavad kõikidesse postkastidesse ka loendust tutvustavad voldikud.

Karin Volmer,
Statistikaamet

JOKK alkoholireklaamiga ehk eelnõu sahtlisse

Maikuus andis Riigikogu Keskerakonna fraktsioon mentelusse seaduseelnõu, mis keelab täielikult alkoholireklaami tele- ja raadiomeedias ning välireklaamina. 13. oktoobril läbis eelnõu esimese lugemise, kuid kõik märgid näitavad, et valitsuskolitsioon on otsustanud selle sahtlisse jätta.

Mulle tundub, et Reformierakonna juhtimisel on pärast märtsikuseid valimisi tabanud valitsust paaniline hirm pälvida avalikkuse pahameel ning teha n-ö „valesid“ otsuseid. Seega on ohutum teha kõigi asjadega algust, kuid jätta need seejärel pooleli. Näiteid võib tuua mitmeid, alates alkoholireklaami keelustava eelnõu sahtlisse jätmisest kuni haldusreformiga venitamiseni. Seesugune tegevusetus viib aga paratamatult riigi seisakusse ning järk-järgult ka taandarenguni. Eriti hull on aga lugu siis, kui lahendamist vajab oluline probleem, kuid selle lahendamine jääb pelgalt toetusprotsendi kaotamise hirmu taha.

Vastik Keskerakond

Just nii võisid mõelda Reformierakonna juhtivpo-

Priit Toobal, Riigikogu liige, Keskerakond

liitikut, kui Keskerakond tuli Riigikogus välja alkoholireklaami keelava eelnõuga, mille eesmärgiks on laste ja noorte alkoholitarbimise ning sellest tulevate tagajärgede vähendamine.

Eestis on suured alkoholist tingitud probleemid ning ka valitsusparteid teavad väga hästi, et need vajavad kiiremas korras käsile võtmist ning lahendamist. Siinkohal on aga Reformierakonna probleemiks majandusvabaduse propageerimine, mis ei lähe kuidagi kokku reklaami keelamise ja seeläbi asjasse puutuvate ettevõtete tulu võimaliku vähenemisega. Samas jäetakse tegemata arvatuse teine pool – kui palju lähevad riigile maksma tema kodanike alkoholist tingitud proble-

mid? Rääkimata inimestest, mille väärtust ei saagi rahasse arvestada. Tundub, et reaalselt inimeste hakka-ma saamist ning tervist puudutavad võrrandid jäävadki „raamatupidajate valitsusele“ liiga keerukaks ning neilt pole mõtet lahendust loota.

Alkoholireklaami keelav eelnõu on saanud avalikkuses suure toetuse osaliseks ning lisaks saanud toetuse ka põllumajandusministeeriumilt. Ilmselt kõige mõjukam ja aktiivsem toetaja, Eesti Karskusliit, on teinud tänuväärset tööd ning pühendanud palju oma aega selgitamiseks, miks selle eelnõu jõustumine seadusena on ülimalt oluline. Niisiis on valitsusel äärmiselt raske minna sellise seadusmuudatuse vastu, mida Eesti vajab ning avalikkus heaks kiidab. Seega on valitud venitamise ning häämämistaktika selle nimel, et opositsiooni algatatud eelnõu mingil juhul seaduseks ei saaks. Räägitakse riiklikust alkoholipoliitika strateegiast ning alkoholi-poliitika rohelisest raamatust. Kahtlemata äärmiselt vajalikud dokumendid, kuid jällegi ei kohusta need valitsust otsuseid langetama

ning annavad hea võimaluse taas kord väita „me tegeleme juba ammu sama asjaga“. Seega JOKK.

Alkoholi hävitustöö

Võib olla olete tähele pannud, et ühed kõige enam pilku ja tähelepanu köitvatest reklaamidest tutvustavad alkoholiseid jooke. Tipptasemeni viimistletud ning ilusat ja muretut elu lubavad kaunid videod ning plakatid ja pildid lausa kutsuvad end jälgima. Salamisi on aga kogu selle välise sära taga peidus teravad okkad, mis põhjustavad Eestis suuri probleeme.

Mitmed teaduslikult ja rahvusvaheliselt tunnustatud uuringud on tõdenud tugevaid seoseid alkoholi reklaamimise ning selle tarbimise vahel. Eelkõige mõjutab alkoholireklaam just noori ning see ongi kõige suurem probleemkoht, millele peame tähelepanu pöörama. Kui reklaamid kannavad jõuliselt edasi sõnumit, et lõbus on vaid alkoholiga ning ilma selleta ükski pidu käima ei lähe, siis pole mingit kasu ka väikeses kirjas teatest, kuidas alkohol võib tervist kahjustada.

Eesti on kogu aeg olnud tarbitava alkoholi koguste poolest Euroopas esirinnas ning seda negatiivset eesrindlikkust aitavad tõsta ka noored. Eelmise aasta suvel ehmatasid avalikkust ridamisi toimunud traagilised liiklusõnnetused, mille osaliseks 18–19-aastased noored ning peasüüdlaseks alkohol. Toona leidis Tervise Arengu Instituudi direktor Maris Jesse, et tegemist on loogilise jätkuga paari aasta tagusest rahvusvahelisest uuringust, kus Eesti noored hõivasid konkurentsilt Euroopa joomisedetabeli esikoha. Nimelt uuringus osalenud noored jõudsid just 2010. aastal täisealise ikka. Alkoholi tarbimise harjumus oli olemas, nüüd lubas seadus ka autojuhtimise ...

Joobes juhtimise kõrval on aga ridamisi alkoholist põhjustatud vigastussurmasid, mis võtavad Eestis elu igal aastal ligikaudu 1500 inimeselt. Muide, võrreldes Põhjamaadega on eestlase risk surra vigastussurma koguni 3–4 korda suurem. Sellele kurvale numbrile peame aga lisama need, kes surevad alkoholi tarbimise-

ga seotud haigustesse – igal aastal 600–700 inimest. See on ju terve väikese valla jagu!

JOKK või OK?

80% inimestest arvab, et Eestis peab alkoholi tarbimise vähendamiseks teostama piirangutega alkoholipoliitikat, üle poole neist pidas vajalikuks rangeid piiranguid. OECD riikides tehtud uuringud näitavad, et alkoholireklaami keelamine võib selle tarbimist vähendada ligi 30%.

Kõigele vaatamata ei suudeta Reformierakonna juhtimisel aga kuidagi alla neelata nii mõru pilli, et tunnistada opositsiooni ja mis veel hullem, Keskerakonna algatus heaks ja vajalikuks mõtteks. Seega käitatakse süüdimatult edasi stiilis „me tegeleme juba ammu selle asjaga“ ning seaduse menetlemine lükatakse määratusse kaugusse. Tagasi ei kokkuta isegi fakti ees, et alkohol võtab Eestis oma otseste ja kaudsete mõjudega aastas elu enam kui 2000 inimeselt. Kas selline käitumine on JOKK või OK – mõtelge, head lugejad!

Koos alkoholitarvitamisega on Eestis vähenenud ka ravikulud

Samaaegselt alkoholitarvitamise vähenemisega on viimasel kolmel aastal Eestis langenud ka haigestumus alkoholiga seotud haigustesse ning vähenenud ravikulud.

Täna alkoholiga aastaraamatu esitlusel töi Tervise Arengu Instituudi direktor Maris Jesse välja, et alkoholitarvitamise ja alkoholist tingitud kahjude vaheline seos on väga tugev. „Alkoholitarvitamise vähenemine – 12,1 liitrit 9,7 liitri ühe elaniku kohta – tõi koheselt kaasa ka peamiste, otseselt alkoholiga seotud eriarstile pöördumiste arvu vähenemise,“ lausub ta.

Alkoholil on tõendatud mõju 60 erineva haiguse ja terviserikke tekkele. Neist üheksal on sõna „alkohol“ juba diagnoosis sees. Neist kaks suurimat gruppi omakorda on alkoholist tingitud: psüühika- ja käitumishäired ning maksa alkoholitõbi. Kui nende kahe diagnoosiga pöördus 2008. aastal eriarsti poole aastas kokku 9162 inimest, siis eelmisel aastal 6938 inimest.

„Rahaliselt tähendab see, et alkoholist tingitud psüühika- ja käitumishäirete ravikulud on kolme aastaga vähenenud 21 miljonilt

kroonilt 15 miljoni kroonini (965000 eurot) ning maksa alkoholitõve puhul 16 miljonilt 11 miljoni kroonini (707000 eurot),“ lisas Maris Jesse. Kõigi üheksa otseselt alkoholiga seotud haiguse ravikulud olid eelmisel aastal kokku 36 miljonit krooni ehk 2311000 eurot. „Võrdluseks – sama suur summa on haigekassal ette nähtud kuni 2-aastaste laste tervise eest seismiseks perearstidele.“

Maris Jesse lisas, et kuigi numbrid näitavad olukorra paranemist, on meil veel pikk tee ees. „Meil on igal aastal 500 surma, kus surmapõhjuses on sõna „alkohol“ sees, neile lisandub ligi 1000 surma, kus põhjuseks on mõni alkoholist tingitud haigus. Neile tulevad juurde kõik vigastussurmad. Alkoholi kuritarvitamata saaksime neid surmasid ära hoida.“

Võimalikele alkoholist tekkivatele terviseriskidele

pöörab tähelepanu ka alanud teavitus. „Iga jook jätab jälje“, mis näitab, et ka mõõdukana tunduv alkoholitarvitamine teeb organismile kahju. Teleklippe, väli- ja printreklaame ning internetikeskkondi hõlmavat teavitust rahastab Euroopa Liit Euroopa Sotsiaalfondi programmi „Tervislikke valikuid toetavad meetmed 2010–2011“ raames ning see on osa Tervise Arengu Instituudi tegevuskavast alkoholikahjude vähendamiseks.

Statistika alkoholist põhjustatud haiguste, surmade ja ravikulude ning alkoholiturgu ja tarbimise kohta on kättesaadav Tervise Arengu Instituudi kodulehel www.tai.ee.

Lisalugemist alkoholi tervise mõjude kohta leiab aga Alkoinfo.ee leheküljelt.

Lisainfo: Maris Jakobson, Tervise Arengu Instituudi avalike suhete nõunik, 659 3906, 5302 2737

Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

Info kodanikule, kui tahad teatada abivajajast

UNICEF koos Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Justiitsministeeriumiga korraldab kogukonnale suunatud projekti „Varajane märkamine ja sekkumine“. Selle raames töötati välja lihtne juhised hädaabiinfoga, kuhu vajadusel pöörduda abi saamiseks või abivajadusest teatamiseks.

Juhise leiate aadressilt:

http://www.kuriteoennetus.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=40318/juhise+kodanikule_21.10.2011.pdf

Swedbank

Pangabuss

Kõik oma rahaasjad saate korda ajada pangabussis!

Pangabuss peatub:	
Võhma linnaavalitsuse juures kell 10.00–12.00 Kabala rahvamaja juures kell 13.00–14.00	IV kvartalis 10. ja 24. oktoober 7. ja 21. november 5. ja 19. detsember
Suure-Jaani Konsumi kaupluse parklas kell 14.15–17.15	IV kvartalis 3., 17. ja 31. oktoober 14. ja 28. november 12. detsember

Bussis saate nõu pangateenuste kohta, tellida ja kätte pangakaardi, makseautomaadist oma kontole sulajaha kanda ja välja võtta, teha arvuti abi makseid, sõlmida hoiuseid ja muid erinevaid lepinguid.

Tutvuge pangabussi sõiduplaani ning finantsteenuste tingimustega www.swedbank.ee. Lisainfo pangabussi teenuste, kellaegade ja peatuste kohta saate 24h telefonilt 6 310 310.

Märka ja hooli!

Juhis kodanikule

Paljud meist on avalikus kohas kokku puutunud abi vajava inimesega, aga tihti ei tule me selle peale, et saame abivajajat kõige esimesena aidata. On vähetõenäoline, et politsei patrull või kiirabirühm bussipeatuses kõssitava abivajajani jõuab, kui keegi hädasolijast teada ei anna.

Sestap on oluline märgata teisi enda kõrval ja aidata abivajajaid. Ära unusta selliseid inimesi ka argimurede keskel, sest ükskord võid Sinagi teiste tähelepanu ja hoolt vajada.

Selleks et aidata, ei pea Sa tegutsema ükski, vaid Sulle on toeks rida partnereid, kelle poole saad pöörduda, kui Sul napib teadmisi ja oskusi, või kelle juurde suunata neid, kelle mure lahendamist vajab.

Korraldatud jäätmeveost Võhma linnas

Foto Arvo Meeks.

Korraldatud jäätmeveo teenuse osutajaks Võhma linnas perioodil 01. märts 2011 kuni 28. veebruar 2014 on AS Veolia Keskkonnateenused.

Jäätmeseaduse kohaselt ei ole jäätmevaldajal võimalust taotleda korraldatud jäätmeveoga mitteliitumist, kui põhjuseks on soov korraldada ise oma segaolmejäätmete äravedu. Korraldatud jäätmeveost vabastuse taotlemine on õigustatud, kui kinnistul ei elata või kinnistul ei kasutata (ehitusjärgus olev või elamiskõlbmatu ehitus, tühi elamu, suvilad talveperioodil).

Jäätmevaldajatel on võimalik mitme peale kasutada ühist kogumismahutit (mitme korteriga elamu, naaberkinnistud). Ühismahuti kasutamisel peab kogumismahuti suurus ja tühjenussagedus vastama jäätmevaldajate reaalsele vajadusele. Seega ei tohi kogumismahuti olla ületäitunud ning reostada ümbruskonda.

Palume jäätmevaldajatel, kes on saanud Võhma Linnavalitsuse korraldusega nõusoleku korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks lugemise kohta, üle vaadata linnavalitsuse korralduses mitteliitunuks lugemise perioodi lõpptähtaeg.

Jäätmevaldajad, kes soovivad vabastust mingil põhjusel ka edaspidi, palume esitada taotlus vähemalt üks kuu enne vabastuse perioodi lõpptähtaega.

Jäätmevaldajad, kes on saanud vabastuse pikemaks perioodiks (lõpptähtaeg 28.02.2014), tuleb esitada linnavalitsusele hiljemalt 20. jaanuariks 2012 kirjalik kinnitus selle kohta, et kinnistul ei ole aasta kestel elatud ega kinnistul ei ole kasutatud. Vastasel korral loetakse jäätmevaldaja korraldatud jäätmeveoga liitunuks 21. jaanuarist 2012.

Jäätmevaldajad, kes said nõusoleku harvemaks konteineri tühjenuseks Võhma Linnavalitsuse 07. veebruari 2011 korralduse nr 29 alusel, pole vaja taotlust esitada enne jaanuarit 2014.

Korraldatud jäätmeveost vabastuse ja ühismahuti kasutamise taotluse blanketid on saadaval Võhma Linnavalitsuses ja Võhma linna kodulehel.

Korraldatud jäätmeveo kohta saab küsida lisainformatsiooni maakorraldajalt telefonil 437 7062.

Kaja Notta
Maakorraldaja

Küsimise tasu ja hoolimist

Ka Võhma kooli õpetajate esindus käis oktoobrikuu algul Toompeal toimunud miitingul. Nende palganõudmiste ja streigiähvarduste peale ütleb üks osa inimesi jätkuvalt: õpetajad saavad piisavalt palka, mida nad endast mõtleavad.

Tööpoolest, paljude teiste elualade esindajatega või paljude meie linna elanike sissetulekugagi võrreldes saabki piisavalt, ja mõnele näib, et paljugi.

Tegelikult on õpetajate (lasteaiaõpetaja, üldhariduskooli õpetaja, kutseõpetaja, ...) töötasust räägitud liiga palju. Just nimelt räägitud. Ja siis ikka sellest, et seda peaks tõstma või et seda ei saa tõsta. Tõstmise endani jõutud polegi. Kui parematel aastatel mõned protsendid juurde rehkendatigi, siis järgnevatel need jälle vähemaks sekkendati.

Ei kirjutagi selleks, et õpetajate nõudmisi kuidagi

Õpetajad Toompeal.

gi õigustada. Seda polegi tarvis: need nõudmised on õigustatud. Küll aga tahaks veelkord öelda neile, kes õpetajate käitumisega rahul pole, et niisugune teguviis on vajalik meie kõigi huvideks. On vajalik, et oluline hulk inimesi ühiskonnas oleksid milleski ühte meelt,

seisaksid ühe eest – meie kõigi väärilise töötasu, inimväärse elu ja sotsiaalse kindlustatuse eest. Õpetajate ja nende toetajate tulek miitingule oli oluline ettevõtmine pööramiseks tähelepanu paljudele probleemidele. Kooli ja õpetaja suhtes on ühiskonnal (kogukonnal)

suured ootused. Seda, mis meie ümber näib halvasti või puudu olevat, pannakse ikka koolile süüks. Ka aastate ja aastakümnete pärast. Siis on meie praegused õpilased töötajad, maksumaksjad, riigi-keele-kultuuri arendajad-säilitajad. Kui õpetaja küsib palka, küsib ta kõigi jaoks: tööd töötule, sotsiaaltoetust puudega inimesele, kerkimist miinimumpalgale, tulubaasi omavalitsusele, märkamist, hoolimist, otsustamist, tegetsemist....

Kerge ei ole kellelgi. Vähih, mida teha saame, on toetada neid, kes saavad küsida. Ja küsija suu pihta, teadagi, ei lööda.

Silva Murik
Võhma Gümnaasiumi
õpetaja
Luule Tiirmaa
Võhma Gümnaasiumi
õppealajuhataja

SEB Heategevusfond jagas õpihimulistele 26000 eurot

Alates sellest sügisest **A**toetab SEB Heategevusfond neid vanemliku hooleta noori, kes õpivad ametit kutseõppeasutuses või omandavad kraadi kõrgkoolis.

Esimesel korral taotles stipendiumi 84 noort, kes on kasvanud üles asenduskodus või turvakodus, olnud eestkostel või hooldusel peres. 38 noore taotlus rahuldati. Keskmiseks toetuse suurus on 600 eurot. Stipendiumitaotlejad õpivad üle Eesti väga erinevates koolides: Tartu Ülikoolis, Tallinna Ülikoolis, samuti Maaülikoolis ja

Mereakadeemias. Aga on õpilasi erinevatest kutseõppeasutustest Lääne- ja Ida-Virumaalt, Valgamaalt, Põlvamaalt, Järvamaalt ning Tartust, Tallinnast.

Fondi toetuse abil ei pea nii mõnigi noor oma elluastumistoetust maksma ära esimeseks õppemaksuks ja saab kasutada seda raha igapäevasteks kulutusteks. Näiteks saab üks õmblejaks õppiv neiu osta endale õppetööks vajaliku õmblusmasina ja mitme tuldengi arvutimure on nüüd murtud. Lisaks ei pea paar-kolm vanemliku hooleta noort enam ootõoga endale

kooli kõrvalt hädavajalikku elamisraha teenima ja saavad keskenduda õpingutele. Soomes Sibelius akadeemias laulmist õppiv tütarlaps saab fondi toetuse abil välja osta noodid, et neid tulevikus muusikaõpetajana kasutada. Õppetipendium annab kõigile, kes toetust said, võrreldes tavaperedes kasvanud noortega võrdsemad võimalused, sest oma vanemate toest on nad ilma jäänud.

SEB Heategevusfond korraldas kõigile toetust taotlenud noortele tunnustatud koolitaja Tiina Saare poolt juhitud karjääripäeva,

kus jagati näpunäiteid selle kohta, kuidas leida õige amet ja enda andeid maksimaalselt realiseerida.

Järgmine õppetipendiumi taotlemise võimalus on 2012. aasta jaanuaris.

SEB Heategevusfond kogub annetusi ja teostab aasta ringi mitmesuguseid projekte turvakodudes viibivate laste toetuseks, koordineerib kasuperede nõustamist ja alates käesoleva aasta sügisest annab välja stipendiume.

Kati Käpp
SEB Heategevusfondi
projektijuht

Tänu perepäeval osalejatele

Traditsiooniliselt korraldab spordiklubi Võhma isadepäeval perespordipäeva oma linna peredele. Ka seekord kogunes gümnaasiumi spordisaali just mitte suur hulk asjast huvitatuid. Spordiklubi Võhma liikmed Viljo Prantsus ja Enno Rohelpuu olid ette valmistanud mitmeid huvitavaid mänge ja võistlusi selleks päevaks. Kuigi osalejaid palju polnud, said kõik osaleda neil võistlustel.

Päeva tegid huvitavaks veel Ketlin Allmaa tantsutüdrukud, kes esitasid osalejatele hooga tantsu ja päeva naelaks kujunes trikijalgpallur Eno Lintsi trikid jalgpalliga (ka põleva), samuti tema erilist sooritava

Ketlin Allmaa seatud showtants trupi "One Direction" esituses. (foto Luule Tiirmaa)

tud penaltilöögid, mida pole keegi kunagi teinud-näinud. Tänu täheks pani spordiklubi Võhma välja magusad auhinnad kõigile osalejatele ja Enno Rohelpuu poolt välja pandud punapõksed ja ma-

gusad õunad said otsa väga kiiresti.

Tahan tänada kõiki osalejaid, Viljo Prantsust ning Enno Rohelpuud ürituse läbiviimise eest, samuti Ketlin Allmaad ja tantsutüdrukuid,

kes siiski võtsid vaevaks omast vabast ajast välja tulla ning lõbustada linnarahvast oma tantsudega.

Aare Järvik
abilinna

Trikijalgpallur Eno Lintsi. (foto Meelis Tomson)

Koolikoorem

November 2011

Kooli tegemised:
http://www.kool.vohma.ee/

Seekord lehes:

Lugemisest mitmel moel
Kus su helkur on?
Põhjalikult kaalikast
Ja muudki

Kirjanikud tuuril

Tuuril ei käi ainult populaarteaduslikud kirjanikud. Igal sügisel suunduvad tuurile ka Eesti kirjanikud. Tuuritatakse tavapäraselt mööda raamatukogusid, kuid seekord sattusid kirjanikud hingedepäeval Võhma Gümnaasiumisse.

Nn kirjandusbändi koosseisu kuulusid kirjanikud Rein Pöder, Maimu Berg, Tarmo Teder ja Maarja Kangro ning kirjanduskriitik Maire Liivamets.

Tõenäoliselt olid eelpoolmainitud nimed ja näod õpilastele üsna võõrad. Pole neist ühegi teosed kohustusliku kirjanduse nimestikus ega pole nende raamatute järgi vändatud ühtegi menufilmi.

Kirjanikud maandusid meie aula tagasihoidlikule lavale sõbraliku ja üksmeelse kambana ning mikrofonide käest kätte andes ja üksteist semulikult aasides veeres jutulõnga tunni jagu. Päriskõne oli teada saada, kes käib aega veetmas rabas, kes on olnud olude sunnil hullumajas, kes jälle õppinud Roomas ülikoolis. Ette loetud tekstidest said kuulajad aimu, mida külalised paberile panevad.

Võhmast viis tuur kirjanikud edasi Viljandisse, kus linnaraamatukogus leidis aset samalaadne kohtumine.

Marju Roosileht

Nalja kah!

6. klassi poisid loevad raamatukogu lugemispesas üksteisele anekdoote ette:

1. poiss: „Ma siit kõiki anekdoote teile ette ei loe, ma ei saa kõigist aru.“

2. poiss: „See on see, kui huumorimeelt ei ole!“

Et kõik ausalt ära rääkida nagu oli ...

... tuleb alustada sellest, et meie koolis on oktoobris tavaks tähistada ettelugemispäeva. Ka tänava võtsid kõikide klasside tublimad lugejad kätte raamatu ja oma julguse ning lugesid koolikaaslastele ette toredaid lugusid.

Et tänava 3. septembril tähistas lastekirjanik Jaan Rannap 80. juubelit, siis saime ka meie ettelugemispäevaks ainet tema loomingust. Kes ei teaks Agu Sihvka või Salu Juhani seiklusi ja äpardusi, loomasõbrad on saanud kaasa elada Nublule, Topile, Alfale, Viimasele Valgesulele, Nelja Nimega Koerale jne.

Ettelugemispäeva alustuseks said õpilased heita pilgu Agu Sihvka seiklustele „kinolinal“, kui aula sei-

nale kuvati katkend Eesti Telefilmis 1970. aastal lavastatud lühifilmist „Agu Sihvka annab aru“.

Seejärel said nad kuulda huvitavamaid seiku Jaan Rannapi lapsepõlvest ja kooliõpingutest ning sõnaja järg jõudiski ettelugejateni. Jaan Rannapi humoorikad tekstid panid muigama nii suure kui väikese kuulaja. Rohkem isegi suure (loe: õpetaja), kellele need lood pakkusid toredaid äratundmishetki.

Viljandi linnaraamatukogus toimus samal ajal 4. klasside ettelugemisvõistlus, kus samuti loeti ette Jaan Rannapi loomingut. Meie kooli 4. klassi õpilane Kaisa-Mari Lehis jäi sel võistlusel jagama 2.–3. kohta.

Marju Roosileht

Lugeda on Mõnus vabas õhus

Käisime projekti „Lugeda on Mõnus“ raames 03. novembril Tallinnas, Rocca al Mare Vabaõhmuuseumis. Kogunesime Kolu kõrtsis.

Kõikidele koolidele oli antud koduseks ülesandeks teha näidend või jutustada teistele mõni oma kodukohta muistend. Meie etendasime Targo Tiirmaa kirjutatud muistendi „Kuidas Võhma endale nime sai.“ Teiste koolide esituste hulgast meelde jäävamad olid C.R. Jakobsoni nimelise gümnaasiumi esitatud „Viljandi paadimees“ ja Sikupilli Gümnaasiumi muistend. Peale etendusi jagati meid nelja gruppi. Gruppide kaupa mindi kas orienteeruma, ekskursioonile, Kuie kooli või Kiigeplatsile mängima.

Meie grupp saadeti kiigepealt mängima. Esimene mäng oli „Tagumine paar välja“. Peale seda mängisime me oskumänge, näiteks kolmekesi patsi punumine ja tikutopsi ninaga edasi andmine. Järgmiseks läksime ekskursioonile koos giidiga, kes rääkis meile sealsete hoonete ja nendes elanud inimeste kohta

huvitavaid fakte. Palju nalja pakkus fakt, et vanasti istuti peeru valgel. Giid küsis ka küsimusi ning meie kooli õpilased olid usinad neile vastama.

Pärast ekskursiooni saadeti meid Kuie kooli, kus läksime tagasi aastasse 1910 ja õppisime nii, nagu õppisid selle aja lapsed. Tund algas palve lugemisega. Seejärel palus õpetaja meil istet võtta ja panna käed lauale, et ta näeks, kas kõigil on küüned korras. Enamusel vajad küüned piiramist ja mõned tüdrukud olid teinud kodus nii palju tööd, et nende küünelused olid verised (lakitud). Samuti ei tohtinud vanasti koolis juuksed lahti olla. Pärast välimuse kontrollimist algasid tunnid, millest esimene oli usuõpetus. Õpetaja jagas meile ette loetud piiblist ja seejärel pidime me vastama kuuldu kohta esitatud küsimustele. Järgmine tund oli lugemine, kus meile anti ette leht tolle aja kirjas. Paljudel tekkis raskusi osade tähtede äratundmisega. Pärast lugemist tuli jälle küsimustele vastata, seejärel tuli

sule ja tindiga kirjutada etteütlust. Meie kooli õpilastel tuli see päris hästi välja. Viimaseks tunniks oli rehkendamine. Kõigile õpilastele jagati tahvel ja kriihvel. Seejärel luges õpetajapreili ette tekstülesande ja meie pidime seda lahendama. Mõned käisid ka tahvli ees. Koolipäeva lõpus luges õpetajapreili jälle palve, kuid seekord ei pidanud meie seda kordama.

Pärast huvitavat koolipäeva läksime tagasi kiigeplatsile. Seal anti meile lehed koos ristsõna ja kaardiga ning siis saadeti meid orienteeruma. Ristsõna küsimused olid erinevate talude ja hoonete elanike kohta. Küsimused olid üsna lihtsad ja me leidsime neile vastused üpris kiiresti. Kuigi vahepeal tekkis meil erimeelsusi kaardi lugemise osas, leidsime lõpuks õige tee. Lõpetasime kassas, kus andsime ära ristsõnalehe ja hakkasime kodu poole sõitma. See päev oli väga huvitav ja tore.

Hanna Kata Norma,
Agnes Alas
9. klass

Kus su helkur on?

Sellise küsimusega tervitasid koolilehe toimetajad mardilapäeva hommikul kooli saabuvaid õpilasi ja koolitöötajaid. Küsimisele lisaks märkisime üles ka plusse ja miinuseid vastavalt helkuri olemasolule või selle puudumisele.

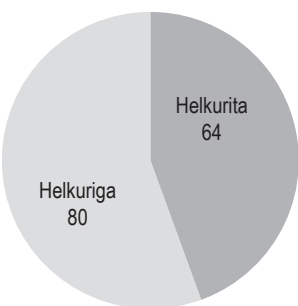
Tulemused ei olnud kiita, osaliselt need lausa jahmatasid. Kontrollitud 144 õpilastest oli helkur tinglikult olemas 80 õpilasel ja puudus 64 õpilasel.

Miks tinglikult? Kümmele küsitlusele oli helkur olemas, aga taskus; umbes sama paljudel õpilastest oli helkur valel ehk siis vasakul pool, valel kõrgusel (puusal) või koolikoti küljes. Nööriga helkur peab olema kinnitatud paremale poole umbes põlve kõrgusele. Väikse lapse puhul tuleb arvestada, et helkur jääks umbes auto tulede kõrgusele. Kui liikleja on varustatud helkurpaelaga, peab see olema nähtav võimalikult mitmelt poolt.

Kas aga helkuris lugeda kuni poole sentimeetri laiust helendavat triipu koolikoti servas? Selle juures jäid ka kontrollijad ise nõutuks. Tundub küll, et tõsiselt ohtlikus olukorras on sellest vähe abi. Parem nähku laps

LS § 22 lg 8. Halva nähtavuse korral või pimedal ajal teel liikudes peab jalakäija kasutama helkurit või valgusallikat. Kommentaar: kui senikehtinud nõue kohustas helkurit kandma vaid kõnniteel ja valgustamata teel liikudes (tingimused, mis vastasid enamjaolt maantee liikluskeskonnale), siis uus liiklusseadus näeb ette pimedal ajal liigeldes üldist helkuri kandmise kohustust. Seega, helkurit tuleb pimedal ajal kanda ka asulas.

www.helkur.ee
Pimedal aeg – ajavahemik ehist koiduni, kui loodusliku valguse vähesuse tõttu on nähtavus alla 300 meetri.
www.mnt.ee

välja nagu jõulupuud, kui et autojuht märkab teda liiga hilja, sest laste käitumine liikluses võib olla ettearvamatut.

Kuidas põhjendasid õpilased helkurit puudumist? Kõige tavalisem oli vastus, et väljas on valge. Jah, sel hommikul õnnistas ilmataat meid selge taevaga. Aga neil hommikutel kui taevast pilves, on juba kaunikesti hämar. Vaidluse selle üle, kas saabunud on nn pimedal aeg või mitte, võib kokku võtta

teadmise, et päike tõusis 9. novembril 7.59, loojus 16.09.

Pole üldse helkurit, ei tea, kus on ja kas on, oli tavapärase vastus. Üks 11. klassi noormees teadis väga täpselt, et tema helkur on kodus laua sahtlis. Paljud põhjendasid helkurit puudumist sellega, et nad tuuakse kooli autoga. Parklas kõndiv inimene muutub auto maatselt jalakäijaks ja peab kandma helkurit ka siis, kui läbitav teekond on vaid 10 m.

Üks neiu tõmbas uhke liigutusega helkurinööri taskust välja, kuid nöörü otsas helkurit polnudki. Üks noormees lubas ise üleni helenduda, kui väljas pime on. Seda hakkame muide kontrollima. Üks helkur oli just eile ära kadunud. Oli

Jala või käe ümber kinnitatakse helkur

ka õpilasi, kes küsimusest: „Kus on sinu helkur?“ üldse aru ei saanudki.

Kontrollisõela läbisid loomulikult ka õpetajad ja koolitöötajad. Puudus kaks helkurit, üks oli taskus, üks kotis, 7 helkurit aga täpselt seal, kus olema peab.

Seadus kohustab, kes karistab? Politseikomissar Riho Täna on 6. novembril 2010 Eesti Päevalehes öelnud: „Kui inimene tahtlikult ei kannu helkurit, siis on see karistamist väärt. Maksimaalne karistus sellise rikkumise eest on uuest aastast (2011) kuni 40 eurot. Juhul kui valgusallika puudumisel tekitatakse liiklusohutlik olukord, võib trahv ulatuda kuni 400 euroni.“

Helkurit ostma! Kui helkuri ajalugu Eestis algas Soome pankade logodega kolisevate plastmassitükidega, siis nüüdseks on

Käsitööna valminud helkur.

helkurimaailmas toimunud tormiline evolutsioon. Helkureid on endiselt klassikaliselt kolisevaid, pehmeid, värvilisi, loomakujulisi, on külgeõmmeldavaid helkurpaelu, käisele või jala ümber krõpsu või magnetiga kinnitavaid helkurpaelu jne. Paljudel üritustel jagatakse osalistele tasuta helkureid.

Pisteline kontroll Võhma kauplustes näitas, et kaupluses „Ugala“ on müügil helkurid hinnaga alates 54 eurost, Sõbra poes hinnaga 1.02, Loo äris olid helkurid just otsa lõppenud, neid oli palju ostetud, kui toimus õhtune noorteüritus. Kauplus Aed ja Kodu helkureid ei müü.

Marju Roosileht

LOODUSNURK

Kaalikas

Kaalikas ehk ladina keelse nimetusega Brassiacaceae napus ssp napobrassica on taimeliste riiki, õistaimede hõimkonda, kaheiduliste klassi, kapsalaadsete seltsi, ristõieliste sugukonda, kapsatohu perekonda, rapsi liiki ja kaalika alamliiki kuuluv vana kultuurtaim, mis pärineb Kesk- ja Põhja-Euroopast.

Eestis kasvatakse kaalikat palju. Nüüdisaegse kaalika vanemateks saab lugeda kunagisi naeri ja kapsa metsikuid eellasi, mis omavahel ristudes andsidki kaalika algsel lähtevormi.

Millal täpselt kaalikat kultuurtaimena kasvatama hakati, polegi päris selge, sest aegade hämaruses oli naeril ja kaalikal raske selget vahet teha. Kindel on siiski see, et Vana-Kreekas ja antiikes Roomas on seda juurvilja kasvatatud ja söödud. Kaalika juurikat kasutatakse toorelt, keedetult, küpsetatult, hautatult.

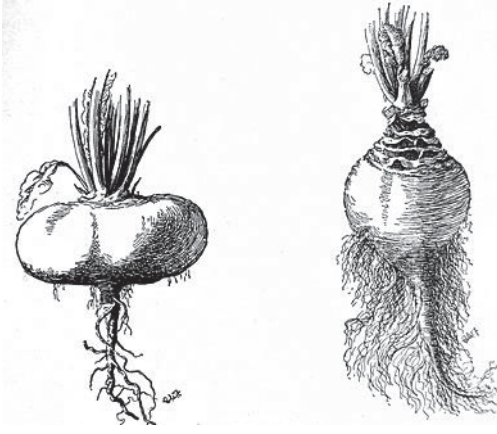
Elutsükliks on kaalikas kaheaastane taim ehk ületalvik. Esimesel kasvuaastal areneb juure üla- ja varre alaosast kopsakas juurikas. Et suurem osa juurviljast ulatub mullast välja, saab iga kasvataja lausa silmaga jäl-

gida, kuidas saak edeneb. Teisel kasvuaastal mulda pandud kaalikas õitseb, viljub ja kannab seemneid. Juurikate sisemise värvuse alusel jagunevad kaalikad kollasteks ja valgeteks. Esimestes on rohkem karotenoide ja nad on maitsumad.

Veel XIX sajandi alguses kasvatati Eestis peamiselt naerist. Kaalikas tõrjus naeri tagaplaanile eeskätt suurema saagikuse ja parema säilivusega. Võidurõõm jäi kaalikal siiski üürikeseks, sest kartul lükkas omakorda kaalika teisejärguliseks.

Eesti talupojad kutsusid kaalikat eri nimetustega: koal, koalik, kaal, leiges, kaalik ning tarvitasid seda juurvilja toiduks üsna mitmel viisil. Levinud roaks oli näiteks tangusupp kaalikalõikudega, millele ka rasva või liha lisati. Sageli õngitseti pärast keetmist kaalikaviilud leemest välja ja neid söödi jahtunult eraldi toiduna.

Lihtne kaalikatoit oli keedetud kaalika söömine silgusoolveega. Kuna talutööd nõudsid palju energiat, valmistati kaalikaid toiduks sageli mingi rasvaine, näiteks peki- või niinimetatud ploomirasvaga. Paljudes kohtades küpsetati isegi kaalikaleiba, mis tänapäevases mõttes rohkem küll pirukaga sarnanes. Kaalileiva valmistamiseks lasti rukkileivatainasse tooreid kaalikatükke, pekiraase ja eelpehmitatud tangu ning koos leivateoga küpsetati hüva roog valmis. Eriliseks maiuspalakas lastele kui täiskasvanud sööjatele olid ahjus küpsetatud kaalikad. Suured koorega juurikad pandi küpsema kas ahjupõrandale või ahjukerise kivide vahele. Pikk küpsemisaeg pehmitas sisu ja laskis lenduda kibedamaitselistel sinepiõlidel.

Küpsekaalika maitse pääses esile magusus, mis tingitud arvestatavast suhkrute sisaldusest.

Et vanasti maist nappis, siis polegi imeks pandav, et ahjukaalikas suisa magusroa seisundisse tõusis.

Põhitoainetest sisaldab kaalikas vett, süsivesikuid, valke ja rasvu. Kaalika veesisaldus sõltub juurikate säilitamise temperatuurist. Mida kauem neid soojas hoiukohas säilitada, seda väiksemaks veesisaldus muutub.

Süsivesikute arvele langeb pea kümnendik kaalika massist ja nende hulka kuuluvad nii suhkrud kui ka kiudained. Valke on kaalikates veidi üle protsendi, rasvu jällegi alla selle näidu. Vaid kaalika söömisel saame toiduenergiat peamiselt süsivesikute arvelt, teisi energiat andvaid põhitoaineid on lihtsalt väga vähe. Sajagrammine kaalikaports annab sööjale 30–40 kilokalorit.

Kaalika oluline biokeemiline väärtus seisneb arvestatavas C-vitamiini sisalduses. Ehkki tasemelt ei küüni see päris edetabelite tippu, säilib vitamiin C kaalikas eriliste kadudeta kevadeni.

Lisaks eelmainitule leidub kaalikas veidi B-rühma vitamiine. Kuna kaalika juurikates leidub rasvu minimaalselt, pole temas ka rasvlahustuvaid vitamiine.

Kollase sisuga juurikates on arvestatavalt karotenoide. Kaalikasöömise plussina tuleb kindlasti arvesse ka rohke mineraalühendite, eeskätt kõrge kaaliumisisaldus. Lisaks on loo nimisosalise juurikates veel ka fosfori-, magneesiumi- ja väävliühendeid.

Kaalika rohkem või vähem kibeka maitsevarjundi eest vastutavad väävlit sisaldavad sinepiõlid. Sinepiõlide hulk kaalikates sõltub niisordist, kasvaja tingimustest kui ka kaalika vanusest. Kaalika mikroelementidest tuleks mainida küll raua ja tsinki, ent arvestatava allikana nende elementide saamisel kaalikas arvesse ei tule. Esiteks neid on vähe ja teiseks on nende omastamine kaalikast tänu teistele ühenditele mõnevõrra takistatud.

Mõni eelistab süüa kaalikat pigem toorelt salatina. Teised soovivad küpsetatud või hautatud kaalikaid, mis on piisavalt pehmed ja millest kibekas maitsevarjund kadunud.

Lisaks kõigile teadamatust kaalikasalatitele ja ühepajatoidule saab kaalikat kasutada ka muudes roogades, näiteks püreesuppides, samuti lisandina seguputruks, pirukates, hautistes ja vormiroogades. Kuumtöödeldud kaalikale saab maitset lisada maitsetaimedega – tüümian,

basilik, majaraan või vürtsidega – muskaatpähkel, nelk, kardemon. Kuumtöötusel kaalika kollane värvus ei kao, pigem pääseb see mõningates toitudes isegi paremini maksvusele.

Meie menüüs kohtutakse kaalikaga peamiselt soolastes roogades, tunduvalt harvem kasutatakse teda külmade või soojade magusroogade valmistamiseks, näiteks koos mee, rosinat, suhkru, siirupi, või ja muude suupäraste lisanditega.

Ruth-Gertrud Rass,
Kelli Randmäe
8. klass

Magushapu kaalikavorm

2–3 kaalikat
3 sl võid
¼ l vett
soola
2 sl siirupit
2 sl äädikat
½ sl nisujahu

Koorige pestud kaalikad ja riivige jämedalt. Sulatage või keedunõus ja lisage riivitud kaalikas. Segage ühtlaselt läbi ja kuumutage 2–3 minutit. Nüüd kallake juurde vesi ja keetke pehmeks. Maitsestage äädika ja siirupiga ning jahu lisades tehke toit tummiks.

Lahe koolipäev Pärnus

3. novembril osalesid 11. klassi õpilased Erkki Meidla, Tarvo Toomel ja Targo Tiirmaa noortekonverentsil „Lahe koolipäev“. Päev algas varakult, kui hakkasime bussiga Pärnusse sõitma.

Tänavuse Laheda Koolipäeva motoks oli „Kas oled küllalt pöörane?“. Üritus algas rongkäiguga läbi linna Pärnu kontserdimajja. See möödus väga huvitavalt ja lõbusalt, et mitte öelda põrsalt.

Üritus jätkus kontserdimajas sessioonidena, kus esinesid erinevad rohkem või vähem tuntud inimesed. Näiteks rääkisid Raul Rebane ja Gerd Kanter noortele, kuidas saada olümpiavõitjaks, Laura Põldvere, kuidas järgida oma südamesoove, David Vseviov sellest, kas ajalugu on pöörane. Ago Anderson ja Sepo Seeman Pärnu Endla teatrist esinesid teemaga „Kas meil on midagi ühist?“.

Pöörane Peeter Pärnust tutvustas oma hobi ja armastust roomajate vastu. Tal olid kaasas ka mõned hoolealused maod – need tekitasid nii mõneski pealtvaataja hoopis õudust, mitte armastust.

Lisaks oli väga palju töötube, mis tutvustasid erinevaid õppimisvõimalusi Eestis. Pärnust ei puudunud ka hea seltskond ning vanad ja uued tuttavad.

Kohal olid ka inimesed Tallinna Tehnikaülikooli „Formula Student“ tiimist, kes tutvustasid kahte enda ehitatud vormelit ning rääkisid veidi lähemalt „Formula Student“ sarjast.

Lahe koolipäev meeldis meile kõigile ja kindlasti soovime sellest osa võtta ka järgmisel aastal.

Tarvo Toomel,
Targo Tiirmaa,
Erkki Meidla
11. klass

Lühidalt

19. oktoobril toimus traditsiooniline kooli aastapäevale pühendatud tõrvikujooks. Pildil on võistluse kiireimad, rändkarika võitnud 12. klass (vasakult Raili Pettai, Liis Hunt, Kevyn Mäekiivi, Elmar Pärs, Mart Vingissar, Brenda Ilmjärv, Martin Männik ja Siret Müür).

Foto Riine Ant.

Kus on koera koht Tänavaküsitlus

Selleks, et teada saada, mida arvavad inimesed koerte ja kasside pidamisest korteris, küsitlesin viit inimest vanuses 6–70. Kõik küsitlavad olid minu vastu väga sõbralikud ja abivalmid ning vastasid minu küsimustele meeleldi.

70-aastane punapõskne pensionär Helle vastas küsimusele: „Mida arvate koerte ja kasside pidamisest korteris?“ niimoodi: „Kassidele sobib korter, sest nad on koertest püsivamad. Kõige sobivam elukeskkond koertele on oma majas, mis on ümbritsetud aiaga. Seal saaksid nad vabalt ringi liikuda!“

13-aastane pikajuukseline tütarlaps vastas järgmiselt: „Kassile sobib küll korteris“

elada, aga koertega on teine lugu. Oleneb sellest, milline on koera iseloom. Elavaloomulisele suurele koerale sobib paremini keskkond, kus nad saavad vabalt ringi joosta, kuid see ala peaks olema aiaga piiratud.“

6-aastane pisike tüdruk Keitlin arvas kindlalt, et koerad ei tohi korteris olla. Oma vastust ta põhjendada ei osanud.

Olin väga rahul sellega, mida teada sain. Kõik küsitlavad olid ühel meelel, et koertele sobib eramaja, aga kasse võib ka korteris pidada. Nende arvamusega liitun ka mina.

Kristi Vindi
10. klass

TEATED

Jõululaat

Võhma Gümnaasiumis
15. detsembril algusega 17.00.

Tulge ostma ja müüma!

Lisainfo huvijuhilt: tiina.tart@kool.vohma.ee, 437 7552

Kultuurikeskus kutsub linnarahvast osalema

- 26.11 kell 18.00 Kihelkonnapäev Pilistvere rahvamajas
- 27.11 kell 15.00 Kuuseküünalde süütamine linnakuusel ja väike advendikontsert
- 04.12 kell 15.00 Küünlavalgusõhtu ARNE LAURI ja PILVEDE PÄÄL.
- 10. detsember Kultuurikeskuses korraldatakse **konkurss kaunimale jõuluseadele ja nutikalt valmistatud/kaunistatud piparkoogile** (majake või muu fantaasiarikas piparkook). **Konkurssist osavõtjatel palun tuua seaded ja piparkoogid sama päeva s.o 10. detsembri hommikul kell 10.00 kultuurikeskusesse.** Võitjatele auhinnad.
- 11.12 kell 13.00 Kontsert JÕULUOOTUS. Esinevad Maarika laulusõbrad
- 16.12 kell 14.00 Eakate jõuluõhtu
- 17.12 kell 20.00 Linnarahva jõulupidu
- 18.12 kell 14.00 Linnapea tervitab 2011. aastal sündinud linnakodanikke ja nende vanemaid ning koduseid eelkoolialisi lapsi. Väike etendus Rassijatelt. Külla tuleb jõuluvana.

JÕULUPIDU

ANSAMBLIGA NUKKER KUKEKE

17. detsembril kell 20.00 Pilistvere rahvamajas

Laudade broneerimine Aare Järvik
tel. 528 6574, aare@vohma.ee

Puhvet
Pääse 7 eurot.

17. detsembril kell 20 LINNARAHVA JÕULUPIDU

ansambliga Tuulest viidud.

Nalja viskab Meelis Sarv Pärnust.
Esinevad väikesed võistlustantsijad.

Avatud baar. Pilet 7 eurot.
Eelmüük kuni 12. detsembril kultuurikeskuses.

Pilistvere kihelkonnapäev

laupäeval, 26. novembril Pilistveres.

Kell 13.00 Kihelkonna ümarlaud Pilistvere pastoraadis. Eestkõnelejaks Heiki Raudla, Pilistvere kihelkonnaraamatu koostaja.

16.00 Jumalateenistus kirikus.

18.00 Rahvalik kontsert „Ajag tagasi“ kihelkonna taidlejatelt.

Igale kultuuriasutusele 15 minutiline esinemisblokk. Uurida, mida esitati 10 aastat (või veelgi kauem) tagasi kihelkonnapäeva kontserdil ja juhinduda sellest. Noorematel kollektiividel võimalus fantaasial lennata lasta (mida võinuks 10 a. tagasi esitada).

20.00 tantsuõhtu ansambliga.

PAKUN
Võhma teeristi käsitöötare kauplemiseks ettevõtlikule müüjale
Info 520 0339 Piret

Ostame VANA KODUTEHNIKAT ja VANARAUDA:
elektri-/gaasiliidid, pesumasinaid, boilerid, arvutid jne, probleemsed tooted (katlamajad, mahutid, kasvuhooned jne), autosad ja autoromud. Pakkuda võib kõike. Demonteerime ja veame ise.

ALATI PARIM HIND! Raha kohe kätte.

Rohkem infot
5670 7523 või 5592 5998.

3. detsembril VABATAHTLIKE LAAT Abja Kultuurimajas

Vabatahtlike laati viib kokku vabatahtlikust tööst huvitatud noored ja vabatahtlike otsivad organisatsioonid. Laada esimeses pooles osalevad kõik ühes vabatahtlikus tegevuses. Peale seda toimuvad erinevad töötoad, kus organisatsioonid tutvustavad oma tegevusi ja annavad teada, kus vajaksid vabatahtlikke. Vabatahtlikud saavad tutvuda erinevate võimalustega ja sõlmida kokkuleppeid. Täpsem info ja ajakava www.vivak.ee

Vabatahtlike noori ja organisatsioone ootame kogu Lõuna- Mulgimaalt!

Registreerumiseks kirjuta info@vivak.ee või helista 5323 9347 hiljemalt 25. novembriks. Laadale kohale toob buss Mustla-Karksi-Abja. Marsruudi muudatused vastavalt vajadusele.

Õies, mis pole veel puhkenud, tähes, mis pole veel süttinud, töös, mis veel tegemata, öös, mis veel olemata, oodaku Teid Teie õnn!

Õnnitleme novembrikuu sünnipäevalapsi!

93	29.11	ELFRIDA MEYER
90	28.11	HILJA ROOSILEHT
84	01.11	ELLEN KALJULA
	01.11	AKSEL PIKK
83	13.11	AITA ASUKÜLL
	25.11	INGRID VÄLJA
82	23.11	ERNA VEEVERS
80	04.11	LEIDA KOPPEL
75	02.11	TOOMAS TAMM
	09.11	ELENA KALA
	22.11	LIILI JERLOV
70	08.11	ELMET KALDA
60	07.11	LEA SUUROJA

AVATUD

NELJAPÄEV 14.00 – 19.00
REEDE 14.00 – 19.00
LAUPÄEV 12.00 – 19.00
PÜHAPÄEV 12.00 – 19.00

TEISES AJAS KOKKULEPPEL
TEL. 51 96 33 75

Lisainfot: <http://www.giftline.ee/et/liuvaeli.html>

HINNAKIRI

UISUTAMINE täiskasvanutele 1,50 €/1tund (samal hinnal lauajalg, kartautosõit jm)

UISUTAMINE lastele (kuni 14.a) 1,00 €/1tund (samal hinnal lauajalg, kartautosõit jm)

UISUKUDE LAENUTUS 1 €/1tund

30 PÄEVAPILET

täiskasvanutele 7,50 €
lastele (kuni 14.a) 5,00 €
(uisulaenus igakordselt lisaks) 0,50 €

*täna ootused on keerlemas taevas
täna lootused täispurjedes laevad...*

4. detsembril kell 15.00
Võhma Kultuurikeskuses

ARNE LAURI

küünlavalguskontsert
PILVEDE PÄÄL

Kõlavad südamlilikud eestikeelsed laulud.
KAASA TEEB GANDHARVIKA
(laul, harmoonium)

Pilet 3 EUR

IV Romantiline JÕULULAAT

küünlavalguses
Võhmas 10. detsembril 2011
kell 16.00 – 20.00

Võhma Kultuurimaja, küünlafirma ja uisuväljaku ümbrus kaunistatakse laada ajaks tuhandete küünaldega.

Kavas:
Mehkarid Võrumaalt, Pilistvere noortekoor, teatritrupp Rassijad, Võhma isetegevuslased, küünlanäitus, kunstinäitus, erinevad töötoad, muinasjututuba, Jõuluvana jpm

Info ja broneerimine: tel. 51963375 ja 5345 3955
Email: giftline@vohma.net

JAAN KAPLINSKI	Haava jälg	Pildi ümbris	Suurim saarestik	Indium	Jood	Huumor	Puhastasin okstest	Mi	Aseaine	Volt-ampere	Neljas	Kunsti-instituut	Tartumaa linn	
Indoneesia rahvuslind														Võrgu aas
Planeet					Rand Teravili			Raviasutus Seesmine osa						
Lääge				Eesti film Hiina mõõtühik						Õppe-ruum	Eskimo paat		Kuus	
	↓	Aasia riik Mongoli karjus										Kuiv-destilleerim		
Hektar		Ürgaeg Aasia riik				Sidima Moes							Möistus	Saksa art
Pood			Nurises Mošee vaimumlik							Terad				
India naise rõivas				Täht kotka tähtkujus	Nimetav Lauge					Pakend				
Eemal					.. pagadi Toimik					Pidulik koosolek Aar				
Euroopa riik						Kepp Eitus					Astaat		Ohver	Minister
	↓	Pisut Linn Arhangelski oblastis						Debiilik		Eraldi Laplane				
Okay		Segu Lebas								Suurepärane Milligramm				
Tollel			Inglise keel Näkk			Mina	Vaat				Norra kirjanik Inas			
Filmi-täht														Rooma 500 Kohmitse-sime
Tasuta				Laeva kodu Pilge						Nigeerlane Lind				
Jorjen						Pacino				Tökestus Sarvaal				
Vankri telg			Jeemeni linn			Rahvarinne Tonn	Ilmakaar	Sõi omaette Veesõiduk						Võta istet
	⊘	La-bemoll Tuiksoon Lämmastik						Krobeline Naatrium					Malk Teine Zeusi armsam	
Töld						Walesi rahvuslill JO-LE-MI aste								
Mi-bemoll			Riik teise riigi sees						Välja tulema	Helilooja Pipra-lind				
Jood		Korjus	Puus Erk				Tiigikana Rajatis saunas						Minu Klass	
Selge			Alumiinium Rumeenia linn			Limonaad Hispaania kunstnik								Peruu pealinn
Itaalia linn				Teravili Seesama						Minul Väärikus			Liiter Abikaasa ema	
	↖							Argoon Mulk Dal Segno					Abikaasa isa	
		Meeshääl Ruumala				Plagama							Maailma-meister EI 92	
H ₂ O				Preili (ingl k)										Paluma

Ristsõna

Vastus tumedalt ääristatud ruutudes.
Koostas Heino Laagus.

Eelmises numbris ilmunud ristsõna vastuseks oli: "Kui inimkond ei tapa sõda, tapab sõda inimkonna". Õigeid vastuseid laekus 14.

Loosiõnn naeratas Maie Leesmentile.

Õnnitleme võitjat ja ootame uusi lahendusi. Vastusekupongid palume tuua linnavalitsusse sekretäri kätte (samast saab kätte auhinna) või panna I korrusel asuvasse postkasti.

Pilistvere Jõulumaa 16. ja 17. detsembril

Sel aastal on jõulumaa juba kolmandat korda avatud ning Pilistvere rahvamaja oodatakse lapsi, noori ja täiskasvanuid meeleolu looma ning aega veetma.

Planeeritud on erinevad töötoad, tõmbenumbrid, rollimängud ja väike jõuluturg.

Jõulumaa on avatud mõlemal päeval kella 11.-17. Reedene päev on broneeringutega lasteaedadele/koolidele. Laupäevane päev on aga perepäev ning oodatud nii väikesed kui suured.

Jõulumaa üksipilet on käesoleval aastal 4 eurot ja perepilet 6 eurot.

See sisaldab töötubades osalemist, trallimist ning kohutäidet.

Lisaks tegutseb jõulumaa ka Inglikohvik, toimub kohapealne piparkoogivõistlus ning jõulumaa ei jäta külalastamata ka jõulumees ja tema sõber pöder

Jooksvat infot jõulumaaast saab jälgida Facebookis, kuhu on loodud ka jõulumaa ürituste konto.

Pille-Riin P. Kalmus

Pilistvere rahvamajas 2. detsembril kell 13-17,
3. detsembril kell 11-16
toimub Pilistvere külaseltsi eestvedamisel ja
Urmas Udso juhendamisel

SUUR

JÕULUPUNUTISTE VALMISTAMINE:
suured ja väikesed pallid, kuused ja dekoratsioonid.

Koolitus on tasuta, seda toetab HMN.
Osalustasu 7 eurot, sisaldab materjali ja söögipausi.
Info: Käthlin Evert, tel. 534 74 941

PILISTVERE KOGUDUSE TEATED

26. november, L Kihelkonna ümarlaud. Eestkõneleja Heiki Raudla. Algus kell 13.00
27. november, P I advent. Jumalateenistus kell 13.00 Kirikuaasta algus.

Jumalateenistus Pilistvere suures kirikus
igal pühapäeval kell 13.00
Iga kuu 1. pühapäeval on kaetud armulaud

Oktoobri lõpus alustab leerikool.
Jälgige teated ja pange ennast kirja.
Info koguduse vaimulikult.

Kontakt: Hermann Kalmus 55 32 789
hermann.kalmus@eelk.ee

Kõik on kutsutud, kõik on oodatud.
Pilistvere kogudus

Võhma Linnaleht nr.

VASTUS:

NIMI ja ADDRESS:

Toimetus vabandab

Võhma Linnalehes nr 161 (oktoober 2011) õnnitlustes lapse sünni puhul oli viga uue linnakodaniku sünnidaatumis. Õige on: Birgit Porsinil ja Taimar Randval sündis 10. oktoobril tütar **CAROLINA**
Toimetaja vabandab eksituse pärast asjaomaste ees.

Mälestame

HANS KIVI
21.01.1928 – 16.11.2011

Võhma Linnaleht
Tiraaž 950

Võhma Linnalehte esindab:
Angela Härm tel. 437 7228

Aadress:
Tallinna 15
70 603 Võhma

Küljendus ja trükk:
Vali Press OÜ
Põltsamaa, tel. 776 8870